

Accountant moet op zijn tellen passen bij begeleiding inkeer van zijn cliënt

Het bankgeheim staat onder druk. Diverse staten, waaronder Zwitserland en Liechtenstein, verklaarden zich recent bereid om internationale administratieve bijstand te verlenen indien er sprake is van een concrete verdenking van belastingontduiking. Deze ontwikkeling heeft inmiddels vele belastingplichtigen aangezet tot inkeer. Wanneer een accountant zijn cliënt begeleidt bij een beroep op de inkeerregeling, moet hij scherp opletten. Laat hij hier namelijk steken vallen, dan maakt hij net als zijn cliënt kans op strafrechtelijke vervolging.

De recente stellingname van onder andere Zwitserland en Liechtenstein impliceert niet dat zij spontaan of automatisch gegevens gaan verstrekken aan de belastingautoriteiten van andere landen. Deze landen zullen alleen informatie verstrekken op basis van een verdrag waarin is opgenomen dat administratieve bijstand zal worden verleend. Het andere verdragsland zal ook gemotiveerd moeten aangeven waarom er wordt verzocht om de gevraagde gegevens. Er valt daarbij niet uit te sluiten dat landen met een bankgeheim – onder de groeiende internationale druk – in de toekomst verdergaande bijstand gaan verlenen.

Veel animo voor inkeer

Bovenstaande ontwikkelingen hebben geleid tot de inkeer van vele belastingplichtigen die beschikken over geheime bankrekeningen in het buitenland. Door gebruik te maken van de inkeerregeling kunnen belastingplichtigen voorkomen dat een vergrijpboete wordt opgelegd (artikel 67n AWR) of dat tot strafvervolging wordt overgegaan (artikel 69 lid 3 AWR). Hierna bespreken wij de voorwaarden waaronder de belastingplichtige op een juiste wijze van de inkeerregeling gebruik

kan maken. En hoe ga je in de praktijk nu als accountant om met een cliënt die geheime bankrekeningen in Zwitserland en Liechtenstein heeft?

De inkeerregeling

De belastingplichtige kan boeteoplegging of strafvervolging voorkomen door duidelijk de juiste en volledige informatie te verschaffen, dan wel door het alsnog indienen van een juiste en volledige aangifte. Een onduidelijke of onvolledige inkeer biedt een belastingplichtige dan ook geen zekerheid. De belastingplichtige moet daarnaast wel handelen voordat hij weet of kan vermoeden dat (de hiervoor aangewezen) belastingambtenaren hem op het spoor zijn. Hierbij geldt het volgende: ook al is de belastingdienst of de FIOD-ECD op de hoogte van bijvoorbeeld een verzwegen bankrekening, de belastingplichtige kan ook nog inkeren indien hij daarvan nog geen weet heeft.

Alleen in het geval van een geslaagde inkeer vervalt het recht voor het OM om de belastingplichtige te vervolgen. Daarnaast wordt voorkomen dat de Belastingdienst een bestuurlijke boete oplegt. Tot voor kort was het overigens onduidelijk of door de inkeer strafvervolging voor het witwasdelict uit het Wetboek van Strafrecht voorkomen kan worden. Inmiddels is door de minister van Justitie bevestigd dat door een juiste inkeer een vervolging voor witwassen wordt voorkomen. Deze afspraak zal worden neergelegd in een Aanwijzing van het OM, waarop de belastingplichtige zich kan beroepen.

Reikwijdte

De inkeer werkt niet ten aanzien van derden. Dat kan voor bijvoorbeeld een adviseur de volgende consequentie hebben. Wanneer een adviseur van het bestaan van een Zwitserse bankrekening af weet, terwijl hij vervolgens de aangifte opmaakt en indient zónder dat die bankrekening in die aangifte is opgenomen, kan deze adviseur strafrechtelijk worden vervolgd. Het strafbare feit – het doen van onjuiste aangifte –

is voltooid; het komt door de inkeer niet te vervallen. Een juist beroep op de inkeerregeling leidt er alleen toe dat de inkeerder niet (meer) strafrechtelijk kan worden vervolgd. Overigens, indien de hiervoor genoemde adviseur bevordert dat de belastingplichtige vrijwillig inkeert, kan dat er toe leiden dat ook hij niet strafrechtelijk wordt vervolgd.

Wél moet een belastingplichtige bij een inkeer beducht zijn voor de mogelijkheid van de Belastingdienst om navorderingsaanslagen op te leggen. Hierbij moet rekening worden gehouden met een maximale termijn van twaalf jaar, bijvoorbeeld in het geval van een in het buitenland gehouden bankrekening. Naast deze navorderingsmogelijkheden is de belastingplichtige heffingsrente verschuldigd over het totaal van de op de aanslagen verschuldigde belasting. Let op, dit kan het totaal te betalen bedrag aanzienlijk verhogen!

Geheime bankrekeningen

Wat kan (of moet) een accountant nu doen op het moment dat een klant / belastingplichtige zich bij hem of haar meldt met de mededeling dat hij of zij beschikt over een bankrekening in Zwitserland en gebruik wenst te maken van de inkeerregeling?

Allereerst is het van belang om vast te stellen of het inderdaad gaat om een bankrekening die buiten het zicht is gehouden van de Belastingdienst. Daarnaast moet worden vastgesteld op welke wijze het verzwegen vermogen verkregen is. Pas nadat alle informatie is achterhaald die normaliter noodzakelijk is bij het indienen van een aangifte inkomstenbelasting, kan de accountant namens zijn klant alsnog een juiste en volledige aangifte indienen en overgaan tot een volledige inkeer. Daarbij moet hij er alert op zijn of er eventueel 'derden' bij zijn betrokken, zijnde anderen dan de belastingplichtige. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer het een geheime bankrekening betreft die afkomstig is uit een nalatenschap. Daarnaast moet een belastingplichtige zich er goed van bewust zijn dat een succesvolle inkeer

alleen geldt voor hetgeen waarvoor wordt ingekeerd. Eventuele andere verborgen 'schatten' vallen aldus buiten de inkeer!

Meldplicht op basis van de WWFT?

Resteert de vraag of de accountant die een inkeer begeleidt dit moet melden als een ongebruikelijke transactie op grond van de WWFT. Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) stelt zich op het standpunt dat er in vrijwel alle gevallen gemeld moet worden, omdat het een meldingsplichtige dienst is. Het BFT hanteert een stringente uitleg van de begrippen 'bepalen van rechtspositie' en 'vermijden van een rechtsgeding' en vindt daarom de procesvrijstelling niet van toepassing.

In de Richtsnoeren voor de interpretatie van de WWFT voor belastingadviseurs en accountants (versie 10 november 2008, p. 46 en 47) staat te lezen dat het in bepaalde gevallen goed denkbaar is dat de procesvrijstelling wel van toepassing is. Bijvoorbeeld in het geval dat er mogelijk sprake is van een inhoudelijk meningsverschil met de fiscus. Wij nemen een verdergaand standpunt in; wij vinden dat de procesvrijstelling altijd van toepassing is bij het begeleiden van een inkeer. Steun voor deze opvatting vinden wij in een uitspraak van de Raad van Discipline Den Bosch (RvD) van 17 november 2008. De casus: het BFT vordert bij een advocatenkantoor onder andere inzage in alle fiscale inkeerdossiers (op grond van de WID en de MOT). De advocaat weigert die inzage, waarna het BFT een tuchtklacht tegen die advocaat indient. De RvD oordeelde dat het gebruikmaken van de inkeerregeling te allen tijde is gericht op het voorkomen van een procedure. De in het kader daarvan verleende (rechts)bijstand valt onder de procesvrijstelling en is dus geen meldingsplichtige dienst. In zijn overwegingen wijst de RvD er expliciet op dat advisering om gebruik te maken van de inkeerregeling en werkzaamheden bij de begeleiding van een inkeerregeling niet gelijk zijn te stellen met werkzaamheden die worden verricht bij het doen van een reguliere aangifte. Door gebruik te maken van

de wettelijke mogelijkheid van fiscale inkeer, wordt een rechtsgeding dat is gericht op sanctieoplegging (vergrijpboete dan wel strafvervolging) vermeden, aldus de RvD.

Verwacht scenario

Kunnen de Belastingdienst en de FIOD-ECD nu binnenkort informatie verwachten uit landen als Zwitserland en Liechtenstein? Naar onze mening is dit niet het geval. Van spontane en/of automatische verstrekking van gegevens uit landen als Zwitserland en Liechtenstein zal naar onze mening geen sprake zijn. Ook niet als gevolg van de huidige druk die op beide landen wordt uitgeoefend. Het verstrekken van gegevens door Zwitserland en Liechtenstein zal dan ook alleen plaatsvinden, indien de ambtenaren van de Nederlandse Belastingdienst al beschikken over informatie waaruit volgt dat de belastingplichtige vermogen aanhoudt in deze landen. Neemt niet weg dat alle publiciteit rondom de (mogelijke) opheffing van het bankgeheim voor veel belastingplichtigen aanleiding is een beroep op de inkeerregeling te doen. Voor de accountant biedt dit een extra advieskans om de inkeer bij zijn cliënt – uiteraard slechts indien dit van toepassing is – op correcte wijze te laten verlopen.